

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA KUMALIZA ELIMU YA MSINGI**

01

KISWAHILI

Muda: Saa 1:30

Jumatano, 07 Septemba 2016 asubuhi

Maelekezo

1. Karatasi hii ina sehemu A, B, C, D na E zenye maswali **hamsini (50)**.
2. Jibu maswali **yote** katika kila sehemu.
3. Soma maelekezo yote yaliyoko katika **karatasi maalum (OMR)** ya kujibia na kujaza taarifa zote.
4. Andika **Namba yako ya Mtihani** kisha **weka kivuli** kwenye **tarakimu** za namba hiyo mahali panapohusika kwenye karatasi yako ya kujibia.
5. **Weka kivuli** katika herufi ya jibu sahihi kwa kila swali katika karatasi yako ya kujibia uliyopewa, kwa mfano kama jibu sahihi ni A weka kivuli kama ifuatavyo:

A	B	C	D	E
----------	----------	----------	----------	----------

6. Ukigundua kuwa herufi uliyowekea kivuli **si jibu sahihi** futa kivuli hicho kwa umakini kwa kutumia **kifutio safi** kabla ya kuweka kivuli katika herufi mpya.
7. Tumia **penseli ya HB** tu.
8. Simu za mkononi **haziruhusiwi** ndani ya chumba cha mtihani.

SEHEMU A: SARUFI

Katika swali la 1 – 20, weka kivuli katika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

1. “Wachache wamehamia Boko.” Katika sentensi hiyo “wachache” limetumika kama aina gani ya neno?
A Kivumishi B Kielezi C Kiwakilishi D Kitenzi E Kiunganishi.
2. Alimuita nyumbani kwake kwa dhamira ya kumpa karo ya shule. Neno “dhamira” lina maana ipi?
A Dhamana B Madhumuni C Thumuni D Dhumuni E Dhamini.
3. Kauli ipi inaonesha hali ya kutendewa?
A Tumechimba visima vyetu B Tunachimbisha kisima chetu
C Tulichimbiwa kisima chetu D Tumechimba kisima chetu
E Tutachimba kisima chetu.
4. Katika vifungu vya maneno vifuatavyo, kifungu kipi kipo katika kauli taarifa?
A Unataka kuondoka lini B Alitaka kukuuliza utaondoka lini
C Ni lini wewe utaondoka D Aliuliza, utaondoka lini
E Aliuliza kuwa ataondoka lini.
5. Mwenyekiti hakufika mkutanoni leo. Kitenzi “hakufika” kipo katika hali gani?
A Mazoea B Kuendelea C Timilifu D Matarajio E Kanushi.
6. “Wapiganaji wetu walipowasili visiwa vya Comoro walishangiliwa kwa _____.” Ni neno lipi linakamilisha sentensi hiyo?
A Hofu B Mzaha C Shangwe D Mayowe E Dhihaka.
7. Mawaziri wote wa Baraza la Mapinduzi waliapishwa. Neno “wote” limetumika kama aina gani ya neno?
A Nomino B Kiwakilishi C Kitenzi D Kivumishi E Kiunganishi.
8. Babu amemhamishia yule mbuguma kwenye zizi kubwa. Neno “mbuguma” lina maana ipi?
A Mbuzi dume anayelima B Ng’ombe dume anayelima
C Kondoo jike aliyezaa D Ng’ombe jike anayelima
E Ng’ombe jike anayeendelea kuzaa.
9. “Chama kimeteka nyara sera ya serikali.” Wingi wa sentensi hiyo ni upi?
A Vyama vimeteka nyara masera ya serikali B Vyama vimeteka nyara sera ya serikali
C Vyama vimeteka nyara serikali D Vyama vimeteka nyara sera za serikali
E Vyama vimeteka nyara visera vya serikali.
10. Nyumba ya ndege huitwaje?
A Mzinga B Kiota C Korongo D Banda E Shimo.
11. “Wanafunzi hodari watapewa zawadi.” Sentensi hiyo ipo katika wakati gani?
A Ujao B Timilifu C Uliopita D Mazoea E Uliopo.

12. Maji yamejaa "pomoni." Neno "pomoni" ni aina ipi ya neno?
A Nomino B Kiwakilishi C Kielezi D Kihisishi E Kivumishi.
13. Kati ya maneno "Sherchi, Sherehe, Shamrashamra, Hafla, Tafrija," ni neno lipi halihusiani na mengine?
A Sherchi B Sherehe C Shamrashamra D Hafla E Tafrija.
14. Neno lipi kati ya maneno yafuatayo lina maana sawa na neno "thubutu"?
A Ufidhuli B Ujasiri C Umahiri D Ukakamavu E Utashi.
15. "Kuzua kizaazaa" ni msemu wenye maana gani?
A Ushabiki B Upendeleo C Malumbano D Masikitiko E Majungu.
16. Mtu anayetafuta kujua jambo fulani kwa kuuliza maswali huitwaje?
A Mdaku B Mbeya C Mfitini D Mdadisi E Mjuaji.
17. Neno "mchakato" lina maana ya mfululizo wa _____.
A Mawazo B Maoni C Shughuli D Safari E Fikra.
18. Neno lipi kati ya yafuatayo lina maana sawa na neno "Shehena"?
A Roda B Furushi C Mizigo D Bidhaa E Robota.
19. Mtu aliyezaliwa na wazazi wa rangi mbalimbali huitwaje?
A Albino B Mkimbizi C Mhamiaji D Chotara E Mzawa.
20. Baada ya miaka minne Kalunde _____ mafunzo yake ya udaktari. Ni neno lipi linakamilisha sentensi hiyo?
A aliitimu B alihimidi C aliitimisha D alihitimu E halihitimu.

SEHEMU B: LUGHA YA KIFASIHI

Katika swali la 21 – 30, weka kivuli katika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

21. Methali isemayo, "Katika msafara wa mamba na kenge wamo" iko sawa na methali ipi kati ya zifuatazo?
A Akutukanaye hakuchagulii tusi
B Kila kiboko na kivuko chake
C Amulikaye nyoka huanzia miguuni mwake
D Tajiri na mali yake maskini na mwanawe
E Hakuna masika yasiyo na mbu.
22. Diengi anapenda kuwarairai watu. "Kurairai watu" ni msemu wenye maana ipi?
A Kuwasihi watu ili apate cheo anachokipenda
B Kusema na watu kwa maneno mazuri
C Kusema na watu ili uwape chochote
D Kusema kwa watu kwa ajili ya kuwatapeli
E Kuwabembeza watu ili wasimpangie kazi.

23. Msemo "kubarizi" maana yake ni kukusanyika kwa ajili ya _____.
 A sherehe B mkutano C mazungumzo ya kawaida
 D burudani E chakula cha pamoja.
24. Methali isemayo "Kila mtoto na koja lake" ina maana gani?
 A Kila binadamu ana mapungufu yake B Kila mtoto ana matatizo yake
 C Kila mtoto ana mapungufu yake D Kila mtoto ana wazazi wake
 E Kila binadamu ana tabia yake.
25. Nahau isemayo "kuvishwa kilemba cha ukoka" ina maana gani?
 A Kupewa sifa unazostahili B Kupewa sifa mbaya
 C Kupewa sifa nyingi D Kupewa sifa chache
 E Kupewa sifa usizostahili.
26. Tegua kitendawili kifuatacho; "Nyumbani kwangu kuna jini mnywa maji."
 A Kikombe B Kata C Kinywa D Kibatari E Mtungi.
27. "Wakulima wa kahawa wa wilaya ya Mbinga wamepewa heko kwa kuzalisha kahawa bora."
 Msemo "wamepewa heko" hufanana na msemo gani kati ya ifuatayo?
 A Kupewa tunzo B Kupewa pongezi C Kupewa heri
 D Kupewa zawadi E Kupewa hawala.
28. Methali isemayo, "Mwenda pole hajikwai" inafanana na methali ipi kati ya zifuatazo?
 A Haba na haba hujaza kibaba B Fuata nyuki ule asali
 C Awali ni awali hakuna awali mbovu D Mchumia juani hulua kivulini
 E Baada ya dhiki faraja.
29. Methali ipi kati ya hizi zifuatazo haifanani na zingine?
 A Mtegemea nundu haachi kunona B Nazi haishindani na jiwe
 C Mlinzi wa Kisima hafi kiu D Anayekaa karibu na waridi hunukia
 E Mgaagaa na upwa hali wali mkavu.
30. Mwamba ngoma _____. Kifungu kipi cha maneno kinakamilisha methali hiyo?
 A hualika watu wengi B hufanya maandalizi mengi C huimba nyimbo nyingi
 D ngozi huvutia kwake E hucheza na jamaa zake.

SEHEMU C: UFAHAMU

Soma kwa makini barua ifuatayo kisha jibu maswali 31 - 40 kwa kuweka kivuli katika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

Mpendwa kaka Yohana,

Natumaini hujambo na unaendelea vizuri na masomo yako. Nimefurahi kusikia kwamba umechaguliwa kujiunga na masomo ya Sekondari. Ndugu wote wanakupongeza na kukutakia kila la kheri katika masomo yako. Soma kwa bidii zaidi kwani elimu ni bahari na haina mwisho.

Rafiki yako Juma alifika hapa nyumbani akasema kwamba ataniletea picha nikutumie. Hamisi amekuandalia zawadi ambayo atakukabidhi utakapokuja nyumbani wakati wa likizo yako ya mwisho wa muhula. Tunu amesema atakutembelea, lakini uwe mwangalifu unapoongea naye asije akakuchezea shere. Siku hizi ni msanii.

Akupendae daima,
Mdogo wako, Tumaini.

- OMKEM-16

39. Kifungu hiki cha habari ni aina gani ya barua?
 A Barua ya kirafiki B Barua ya wito C Barua rasmi
 D Barua ya shukrani E Barua ya pongezi.
40. Ni methali ipi inatoa fundisho kutokana na ushindi wa Yohana?
 A Asiyejua maana haambiwi maana B Mtumai cha ndugu hufa masikini
 C Mtoto wa nyoka ni nyoka D Mchuma janga hula na wa kwao
 E Mcheza kwao hutuzwa.

SEHEMU D: USHAIRI

Soma kwa makini shairi lifuatalo kisha jibu maswali 41 - 46 kwa kuweka kivuli katika herufi ya jibu lililo sahihi katika karatasi yako ya kujibia.

Nimekwisha peeleza, karibu kila mahali,
 Mule wanamotangaza, matangazo lugha mbili,
 Juu kuwa Kingereza, chini kuwa Kiswahili,
 Juu kiwe Kiswahili, chini kiwe Kingereza.

Kitangazwe Kingereza, baada ya Kiswahili,
 Hivi tutapotimiza, lugha itakuwa ghali,
 Hivi mnavyofanyiza, sana mnaidhalili,
 Juu kiwe Kiswahili, chini kiwe Kingereza.

Serikali bembeleza, tafakari tafadhali,
 Jambo hili kueleza, kwa zingine serikali,
 Kiswahili kutangaza, kuwa chini twakidhili,
 Juu kiwe Kiswahili, chini kiwe Kingereza.

Tuache kukipumbaza, kwa andiko na kauli,
 Kwa nyuma kukisogeza, kukipa kisulisuli,
 Lazima kuyafukuza, yawezayo kikatili,
 Juu kiwe Kiswahili, chini kiwe Kingereza.

Na wenyewe kujikaza, kwa bidii za kimwili,
 Kiswahili kutukuza, tukivalie bangili,
 Ngomani kutumbuiza, waume na wanawali,
 Juu kiwe Kiswahili, chini kiwe Kingereza.

41. Katika shairi hilo mstari wa pili katika ubeti wa pili una mizani ngapi?
 A Tano B Mbili C Kumi na sita
 D Nane E Thelathini na tatu.
42. Katika ubeti wa nne vina ni vipi?
 A Za na li B La na li C La na ya D Ju na za E Tu na li.

43. Kituo ni kipi katika shairi hili?
 A Nimekwisha peleleza, karibu kila mahali
 C Serikali bembeleza, tafakari tafadhali
 E Juu kiwe Kiswahili, chini kiwe Kingereza.
 B Kitangazwe Kingereza, baada ya Kiswahili
 D Tuache kukipumbaza, kwa andiko na kauli
44. Shairi hili linahimiza kuhusu nini?
 A Kudumisha na kuendeleza mila
 C Kudumisha lugha ya Kingereza
 E Kudumisha na kuendeleza lugha.
 B Kudumisha na kuendeleza jadi zetu
 D Kudumisha na kuendeleza Kiswahili
45. Ujumbe unaopatikana katika shairi hili unafanana na methali ipi?
 A Asiyesikia la mkuu huvunjika guu
 C Mkono usioweza kuukata ubusu
 E Ukipata chungu kipya usitupe cha zamani.
 B Umoja ni nguvu utengeno ni udhaifu
 D Ukitaka cha mvunguni sharti uiname
46. Kutokana na shairi ulilosoma neno "kutukuza" lina maana ipi?
 A Shutumu B Laumu C Heshimu D Fadhaisha E Kasirisha.

SEHEMU E: UTUNGAJI

Umepewa habari yenye sentensi nne (4) zilizoandikwa bila mtiririko sahihi wa mawazo katika swali la 47 - 50. Zipange sentensi hizo ili ziwe na mtiririko wenye mantiki kwa kuzipa herufi A, B, C na D. **Weka kivuli katika herufi ya jibu sahihi** katika karatasi yako ya kujibia.

47. Hivyo mazoezi huleta afya, kwa hiyo ni muhimu kwa kila mmoja wetu kufanya mazoezi.
48. Mtu asiyefanya mazoezi anapata maradhi ya moyo; atanenepa kupita kiasi, kwa hiyo atapata ugonjwa wa kuumwa mgongo na magoti.
49. Mazoezi ya viungo yanachangamsha misuli ya mwili, mifupa na ubongo.
50. Lakini mtu anayefanya mazoezi anaepuka magonjwa ya moyo na msukumo wa damu.